

De ziua învățătorului

ÎNVĂȚĂTORUL NOSTRU

O. Stănășilă

În timpul domniei lui Carol I, un element esențial de modernizare a societății românești, alături de instituții, căi ferate, poduri, șosele, l-au constituit școlile. Pași mari făcuseră Alexandru Ioan Cuza, I. G. Duca, înființând universități la Iași și București, dar perioada Spiru Haret a fost marele moment de răscruce. Printre meritele sale nepieritoare, încă actuale ca model, trebuie menționate proliferarea școlilor normale și o lege a învățământului, care asigurau învățătorilor demnitate respectată, iar celor de la sate, un rol excepțional. Tot Haret a instituit practica școlară ca materie de învățământ; aceasta nu a fost introdusă de comuniști, care doar au deturnat-o, transformând-o în muncă aproape forțată sau prilej de chiul.

Pentru a-i fixa la țară pe învățători, aceștia au fost împroprietăriți cu pământ și cu conștiința unei importante utilități sociale. Părinții mei au fost învățători de țară, în comuna Stoenеști-Olt (la 12 km de Caracal), tatăl meu fiind împroprietărit de Regele Ferdinand, astfel că am știut mai de aproape ce au putut face și ce au făcut învățătorii. În primul rând, aceștia erau exemple personale luminoase, își educau elevii în spiritul dragostei de țară și neam, fără ostentație, ci prin pilde și exemple grăitoare. Îi învățau pe fiii și fiicele de țărani curățenia, punctualitatea, credința, respectul pentru proprietatea altora. Învățătorii organizau hora, corul, competiții sportive și transmiteau cunoștințe sanitare, de grădinărit, de creștere a animalelor și erau nași multipli, fiind foarte prezenți în viața satului. Învățătorul, preotul și felcerul erau poate singurii intelectuali ai satului, cu motivație și consistență.

Literatura română conține multe pagini despre frumusețea și gingășia muncii învățătorului, omul care modelează mințile, încă nedeformate, ale copiilor. Nichifor Crainic spunea că nu merită respect cei care uită școala unde au învățat, asemuindu-i cu denaturații care își uită mamele care i-au născut și crescut. Lucian Blaga privea școala ca purtând „corola de minuni a lumii”, iar Ion Barbu/Dan Barbilian își amintea că printre dascălii săi cei mai importanți s-a aflat profesorul de gimnaziu Banciu care **l-a învățat** ceva, spre deosebire de ceilalți care doar **l-au informat și atât**. Învățătorii au tocmai această menire, aceea de a-i

învăța pe cei mici, cu mintea lor tabula rasa, lucrurile esențiale ale începutului de viață socială. După 1945, s-a produs dezastrul unei țări așezate. Eram copil la Stoenеști când am văzut, am trăit, „ridicarea” și trimiterea la canal a chiaburilor și a altor oameni mai înstăriți ; printr-o minune, tatăl meu a scăpat, deoarece familia se mutase parțial în București. Au urmat deșărădăcinarea, distrugerea gospodăriilor prin cotele insuportabile și prin „transformarea socialistă a agriculturii”. Învățătorii maturi au fost îndepărtați sau pensionați, satele au ajuns pe mâna politrucilor, haimanalelor frustrate, bețive și agresive, iar munca țăranilor – batjocorită. Iar țăranul colectivist a trăit din ce-a furat din ce-a muncit...Batjocura s-a extins și a continuat față de bogățiile țării, cernoziom, păduri, ape poluate, caii omorâți samavolnic, dar și față de valorile noastre umane confirmate, la modul aproape ireversibil.

Astăzi trăim din plin consecința a 70 de ani de socialism asiatic și a combinației de primitivism, sclavagism și feudalism. Țara a fost sfârtecată, Basarabia răpită, dar țara nu a fost învinsă doar de Rusia, ci și de propriile lichele și secături, care între timp au puit și au creat „**omul nou/dracu' gol**”. Este necesară o analiză lucidă, o evaluare corectă a realității, fără etichetări grăbite și pariuri câștigate înainte de a fi convenite. Oamenii au început să înțeleagă cine au fost și sunt ciocoi, profitorii, cei care au privit România ca o pradă, ca o moșie socialistă a tuturor și a nimănui. Sărăcia ne paște ca o realitate crudă, dar nu este o fatalitate, dat fiind potențialul nostru de a rezista, de a strânge cureaua, de a crede în destin și în mintea de pe urmă. **În fond, nu suntem o țară săracă, ci sărăcită.** Ca un mare economist lucid, Eminescu a făcut o demonstrație matematică a faptului că munca este singurul izvor de bunăstare, adăugând că mai este ceva... **Dreptatea și repartitia corectă a bogăției acumulate sau existente în societate sunt și ele o resursă, care nu trebuie irosită.** Revenirea în țară a unor fii nerisipitori este așteptată cu speranță, alături de reîntregirea țării și mai departe, reîntoarcerea la sate, unde sunt atâtea de făcut, inclusiv canalizări și drumuri, dincolo de industrializarea utopică, din ambițiile unor unelte ale celor care au dorit distrugerea unui popor creștin, blând, muncitor și ușor de prostit o dată, toate acestea întăresc potențialul evocat. Exemplul dat de prințul Charles în Transilvania este edificator și nu este unul imposibil de urmat. Revenirea a început, dar se face haotic, deoarece statul nu-și îndeplinește rostul; iar „lumpen-proletariatul” se întoarce la matcă, fără mijloace de producție, fără resurse, fără pregătire serioasă într-o meserie. Doar îndemnul „hai să haidem”, nu este de ajuns. Trebuie sprijin prin forme binecunoscute - credite pe termen lung, bănci populare, fundații de tipul „Fiii satului”, mici întreprinderi, mai puțină birocrație etc.-, dar și prin sinceritate, modestie, credință în forțele proprii, pe care numai învățătorii noștri le puteau și le pot inocula, îndeosebi la vârsta purității gândului și faptei. Cei care și-au menținut legături la țară, care mai au rude și amintiri frumoase, dar și cei care nu se tem de începuturile dificile, au menirea sau datoria să sprijine acțiunile constructive și chiar un apostolat modern.

În învățământ, sunt de acord că trebuie modificate programele analitice la școlile normale; aceste școli trebuie să aibă clase și pentru copiii de țigani, care să nu fie obiect de contrabandă. Viitorii învățători, de fapt profesori de cel mai înalt rang social, trebuie să cunoască multe, o impecabilă limbă română, o înțelegere a conceptelor de bază ale matematicii, inclusiv cele ale matematicii de consum, apoi istoria asimilată, deoarece avem atâtea de povestit copiilor noștri și nu în ultimul rând, să știe psihologia vârstei și a formării viitorilor cetățeni. Le vorbim elevilor de calculatoare și limbi străine, dar mai puțin de cunoștințe practice solide, de curățenie trupească și sufletească. **Avem de luptat cu analfabetismul de tip modern**, cu cei care nu îi cunosc pe adevărații înțelepți ai neamului și cu cei care nu știu cui să-și dea votul. Trebuie acordate burse elevilor de la țară, cu inocularea spiritului de inițiativă și dreptate. Nu putem uita că mari oameni de cultură și știință, au provenit de la țară și că astăzi este aproape o rușine națională procentul mic de copii de săteni care intră în facultăți și le și termină. Vorbind de spiritul de inițiativă și solidaritate, cooperația nu a fost adusă de comuniști și nu s-a încheiat cu ei. Dar nu colhoz, ci asocieri de proprietari și producători liberi, cu administrație controlată de asociați și în orice caz, nu condusă de politrucii și pseudo-analiștii economici. **Academicianul Rădulescu-Motru spunea că „românul vrea să fie boier, nu bogat”** ; trebuie să luptăm cu această mentalitate de asistat, de „dăștept” puturos și cerșetor oficial.

Reconstrucția țării poate fi făcută numai cu oameni înțelepți și caractere tari, dar și cu respectarea sfatului acestora. Cei structural aroganți, puși pe jefuirea banului public și pe spolierea celor mulți, trebuie izolați. Intelectualii adevărați nu au fost niciodată veleitari, vânători de posturi, salivând la diplome și decorații; pe ei i-au interesat adevărul, dreptatea și mecanismele social-economice naturale și legale, prin care toată lumea să câștige.

Iar învățătorul este mult mai mult decât „o lumânare care se mistuie pentru a-i lumina pe ceilalți”!